

ÜÇ ÖNEMLİ GÖREV*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Cumanız mübarek olsun sevgili Akra dinleyicileri!

Bugün size, Peygamber SAS Efendimiz'den Muaz ibn-i Cebel RA tarafından rivayet edilmiş bir hadis-i şerif üzerinde konuşmak istiyorum.

Önce hadis-i şerifin güzel kelimelerini, Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek dilinden, ağzından çıkmıştır diyerek okuyalım! Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:¹

أَنْتُمْ الْيَوْمَ عَلَى بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ
عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُجَاهِدُونَ فِي اللَّهِ ثُمَّ تَظْهَرُ فِيكُمْ السَّكَرَاتَانِ
سَكْرَةُ الْجَهْلِ وَسَكْرَةُ حُبِّ الْعَيْشِ وَسَتُحَوَّلُونَ عَنْ ذَلِكَ فَلَا
تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَلَا تَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَلَا تُجَاهِدُونَ فِي اللَّهِ
الْقَائِمُونَ يَوْمَئِذٍ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ لَهُمْ أَجْرٌ خَمْسِينَ صِدِّيقًا
قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مِمَّا أَوْ مِنْهُمْ قَالَ بَلْ مِنْكُمْ

(حل. عن أنس؛ حل. عن معاذ)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.49; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Zemmü'd-Dünyâ*, c.I, s.184, no:462; Ebü's-Şeyh, *Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.275, no:233; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.49; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.372, no:1070

RE. 153/6 (*Entümü'l-yevme alâ beyyinetin min rabbiküm, te'- murûne bi'l-ma'rûfi ve tenhevne ani'l-münker, ve tücâhidûne fî'llâh, sümme tazharu fîkümü's-sekretân: Sekretü'l-cehli, ve sekretü hubbi'l-ayş; ve setuhavvelûne an zâlike felâ te'murûne bi- ma'rûfin ve lâ tenhevne an münker, ve lâ tücâhidûne fi'llâh. El- kàimûne yevmeizin bi'l-kitâbi ve's-sünneh, lehüm ecru hamsîne sıddîkà. Kàlù: Yâ rasûla'llâh, minnâ ev minhüm? Kàle: Lâ, bel minküm.*) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kàl, ev kemà kàl.

a. Ashabın Güzel Durumu

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz, bizim dilimizle tercüme etmek gerekirse, sahabe-i kirama hitaben –*rıdvanu'llâhi aleyhim ecmaîn*:

أَنْتُمْ الْيَوْمَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ تَأْمُرُونَ

بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُجَاهِدُونَ فِي اللَّهِ

(*Entümü'l-yevme alâ beyyinetin min rabbiküm*)
“Siz bugün Rabbinizden size gönderilmiş olan apaçık, çok ayan beyan belli olan bir durum üzerindesiniz.” Yâni, “Sizin için tereddüt bahis konusu değil. Hakkı görebiliyorsunuz, yapabiliyorsunuz; bâtılı görebiliyorsunuz, anlayabiliyorsunuz, ondan sakınabiliyorsunuz.”

Güzel bir toplum; çünkü Peygamber SAS'in topluluğu, etrafındaki sahabeleri, asr-ı saadet...

Tabii, bütün mânevî şartlar son derece güzel!

“—Siz ey ashabım, bugün böyle bir apaçık, çok kesin hatlarla belli olan bir durum üzerinde bulunuyorsunuz! Bu size Rabbinizden gönderilmiş bir güzel, âşikâr durumdur.” Tabii, dinin asıl ortaya çıktığı ilk zamanındaki pırıl pırıl netliği ve şeffaflığı diyelim.

(*Te'murûne bi'l-ma'rûfi, ve tenhevne ani'l-münker, ve tucâhidûne fî'llâh*) “Bu açık seçik durum dolayısıyla siz ey ashabım, emr-i ma'ruf yapıyorsunuz, nehy-i münker yapıyorsunuz ve Allah yolunda cihad yapıyorsunuz.” Yâni, “Dinin gerçeklerini çeşitli sebeplerle kaybetmiş değilsiniz. Dinin en önemli olan bir takım emirlerini çok rahatlıkla anlıyorsunuz; bunların sizin kendi görevleriniz olduğunu çok iyi idrak edebiliyorsunuz ve yapıyorsunuz.”

Nedir bu çok mühim olan üç görev?.. Bu hadis-i şerifte Efendimiz onları beyan etmiş. Önemli olduğu için öncelikle onları saymış. Dinin emirleri çok da olsa, bunlar başlarında gelen en önemli ana görevler: Emr-i ma'ruf yapmak, nehy-i münker yapmak ve Allah için cihad etmek.

Biliyorsunuz *emr-i ma'ruf*; dinin ve aklın, akl-ı selîmin, mantığın doğru gördüğü şeyi emretmek, uygulattırmaya çalışmak, yaptırmaya çalışmak, yapılmasına yardımcı olmak demek. Müslümanın mühim, çok önemli sosyal görevlerinden birisi budur. Doğru olan, güzel olan, mantıklı olan, akla uygun olan... Dinimizin zaten bütün emirleri akıl ve mantık istikametindedir, hepsi güzeldir. Dinin esaslarına uygun olan her şeyi,

mü'min yaptırmaya gayret edecek. Bizlerin de görevi bu... Yâni, Allah'ın emirlerini yaymaya, yapmaya, yaptırmaya çalışacağız. Gücümüz yetiyorsa çoluk çocuğumuza, ailemize, çevremize; bir amirliğimiz, salâhiyetimiz, bir mevkî makam, yönetme hakkımız varsa, emrimizin altındaki insanlara bunları yaptırmaya çalışmamız gerekiyor.

Sahabe-i kirama diyor ki:

“—Siz emr-i ma'ruf yapıyorsunuz, yâni o görev bakımından durumunuz iyi. (*Ve tenhevne ani'l-münker*) *Ve nehy-i münker yapıyorsunuz.*”

Münker de ma'rufun zıddıdır, aksidir. Yâni aklın, akl-ı selîmin, mantığın, dinin doğru görmediği şeylerin hepsi münker bâbındandır. Münkerât diyoruz onlara. Akıl inkâr ediyor, kalb, gönül inkâr ediyor. Yâni, böyle şey olmaz, bu güzel değil diye insanın kalb-i selîmi, akl-ı selîmi kabul edemiyor. Bu gibi şeylere hep münker denir. Bunları da, bu durumda olan her olay ve işi de, fiili de mü'min engellemeye çalışacak, yaptırmamaya çalışacak. Bu da önemli bir vazife...

Yâni, ma'rufu emretmek tamam güzel ama; bir de münkeri yasaklamak, yaptırmamak, engellemek, yapılmasını ortadan kaldırmaya çalışmak lâzım! Kötülük kalkmalı, pislik temizlenmeli, iyilikler hâkim olmalı! Her taraf gül, gülistan olmalı, gül bahçesi gibi olmalı!.. Toplum, mânevî bakımdan bakıldığı zaman, her bakımdan güzel olmalı!..

Sonra, (ve tucâhidûne fi'llâh) Fî sebîli'llâh buyurmamış, fi'llâh buyurmuş. Yâni, “Allah için, Allah yolunda cihad ediyorsunuz.”

Tabii cihadı biliyorsunuz, kelime mânâsını zaman zaman sohbetlerimde açıklıyorum. *Cihad* deyince bizim halkımız önce savaşı anlayabilir, yâni orduyu anlayabilir, düşman tarafla bizim tarafın, iki tarafın silahlı mücadelesini anlayabilir ama; cihad aslında cehd sarf etmek, yâni gayret sarf etmek demek oluyor. Karşılıklı gayret sarf etmek... Yâni, müslümanların İslâm için gayret sarf etmesi; buna karşılık da İslâm'ı sevmeyen, İslâm'a karşı olan, şeytanın tarafında olan, küfür tarafında, inkâr tarafında, haksızlık tarafında, kötülük tarafındaki insanların da İslâm'a karşı düşmanlığı ve onunla gayret edip savaşması, uğraşması demek.

Karşılıklı böyle bir mücadele var. Cihan yarattığı zamandan, insanoğlu cihana gönderildiği zamandan beri bunları tarih kitaplarından, din kitaplarından öğreniyoruz. İnsanların arasında böyle iyilerle kötülerin, iyilik ve kötülüğün çarpışması var.

Tabii, bu iyilikle kötülüğün çarpışmasında, mü'min olan insan iyi tarafı tutacak, iyiyi destekleyecek ve o hususta gayret sarf edecek, ter dökerek. Yâni, sadece bir kenara çekilip, oturup da uzaktan bakmayacak meselelere... Özellikle kendisi de işin içine girerek, ter dökerek güzelliği hakim kılmaya çalışacak, çirkinliği yok etmeye çalışacak. Buna cihad diyoruz.

Bu tabii çeşitli şekillerde olur. Bu gayret sarf etmenin en önemlisi, en değerlisi, insanın kendisinin içindeki kötülüklerle, kendisinin nefsinin hevâsı, arzuları, çirkin istekleri, tembelce istekleri ile mücadele etmesi...

O halde, insanın ilk önce kendisiyle bir uğraşı, bir gayretli mücadelesi, bir didişmesi, çatışması vardır. Ve burada kendisini yenmesi lâzım! Kim yenecek insanın içindeki nefsini?.. Aklı yenecek, kalbi yenecek, vicdanı yenecek, galip gelecek nefsine. Ve akıl ve mantık hakim olacak insanın içinde. Büyük savaş bu, en büyük savaş bu...

Ondan sonra, çeşit çeşit mücadeleler... Meselâ, bir toplulukta görev almışsınızdır, bir yönetim kurulu vardır. Karşı tarafta olanlar vardır, siz hakkı tutacaksınız. Bir mücadele böyle devam eder.

Biz de çeşitli devlet müesseselerinde bulunduk, yönetim kurullarında bulunduk. Hakikaten gündem maddesini aldığınız zaman, masanın başına oturduğunuz zaman, karşınızda o konuda ne kadar menfî niyetli insanlar olduğunu görürsünüz. Canla başla, o kötülükler yapılsın, madde güzel geçsin, o topluluk, o dernek, o müessese iyiye doğru gitsin diye uğraşsınız ama; kötü niyetli insanlar da, kimisi rüşvet alarak, kimisi menfaatini düşünerek, kimisi inadından, kimisi mensubu olduğu bir grubun taassubunu ille yerine getireceğim diye inadından, yalan yanlış işler yapar, yapmak ister. Siz de onunla mücadele edersiniz. Bu da bir mücadele, bu da bir cihad...

Basında cihad var, çeşitli kurumlarda, kuruluşlarda, müesseselerde, derneklerde böyle mücadeleler olabilir. Mecliste olur, partiler arasında olduğu gibi... Tabii bir de İslâm toplumu ile, İslâm olmayan, İslâm'a erememiş, İslâm'ın düşmanı, rakibi, hasmı, hasetçisi gruplar arasında olabilir. O, sonunda silahlı bir çatışmaya da dönüşebilir. Gerçek bir savaş, iki ordu arasında bir savaş da olabilir. Tabii o da olduğu zaman, o zaman da silahını alıp, cepheye koşup vatani korumak, o hakkı tutup desteklemek gerekiyor.

Bunu ecdadımız çok güzel yapmışlar asırlar boyu... İslâm tarihi böyle büyük mücahidlerin çok şahane cihadlarıyla süslenmiş durumdadır. Onları rahmetle yâd ediyoruz. Allah razı olsun... Kafkasya'da, Balkanlar'da, Avrupa'da, dünyanın bildiğimiz, bilmediğimiz şu anda sayılamayacak kadar çok yerlerinde bu çeşit mücadeleler yapılmış. Tamam.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—Ey ashabım, siz bugün çok kesin gerçekleri görebilecek bir durumdasınız; apaçık bir durumdasınız. Allah size bu görüş açıklığını nasib etmiş. Onun için Allah'ın rızasını kazanmanıza yarayacak olan güzel şeyleri doğru tesbit edip, yapabiliyorsunuz. Emr-i ma'ruf yapıyorsunuz... Bu güzel, çok önemli... Bizim de vazifemiz, onların da tabii, bütün müslümanların vazifesi. Onların çok güzel yaptığını Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor.

Nehy-i münker yapıyorsunuz, kötülükleri engelleme vazifesi... Ve Allah için cihad vazifenizi yapıyorsunuz. Hem şahsen, yâni ruhunuzla, nefsinizle cihad; hem de topluma, toplumun içindeki faaliyetlerde cihad; hem de düşman gruplarla olan çatışma ve savaşlarda görevi yapmak...

b. Cahillik ve Dünya Sevgisi

ثُمَّ تَظْهَرُ فِيكُمْ السَّكَرَتَانِ سَكْرَةُ الْجَهْلِ
وَسَكْرَةُ حُبِّ الْعَيْشِ

(Sümme tazharu fîkümü's-sekretân) “Sonra sizin içinizde iki çeşit sarhoşluk zahir olacak, meydana çıkacak.” buyuruyor Peygamber Efendimiz. İstikbâle ait bir şeyi haber veriyor.

Tabii bu bizim için önemli, heyecanlandırıyor bizi. Peygamber SAS Efendimiz Allah'ın gerçek sevgili kulu, peygamberi olduğundan, Allah onun kalbini pırıl pırıl eylediğinden, ona geçmişin ve geleceğin ilimlerini lütfedip öğrettiğinden, gösterdiğinden, Peygamber Efendimiz hem maziyle ilgili, çeşitli eski ümmetlerin ihtilaf ettiği konularla ilgili bilgileri, onların ihtilaflarını çözümlenecek şekilde açıklamıştır. Yahudiler için, hristiyanlar için yanıldıkları noktaları göstermiştir, ışık tutmuştur. Onların ihtilaflı meselelerinde doğruyu göstermiştir. Hem de istikbâle ait emirler vermiştir, tavsiyeler vermiştir Peygamber Efendimiz. Bilgiler söylemiştir, istikbalde şu olacak diye söylemiştir.

Bu istikbâl, tabii basit insanlar için gayıbdır. Yâni, gaybı bilemez basit insanlar ama, Allah'ın bildirdiği kimseler bilir. Peygamber Efendimiz'e bildirdiği için, ahir zaman olacak, ümmetin durumu değişecek, şu şu negatif, kötü şeyler de meydana gelecek diye, Peygamber Efendimiz'in böyle istikbâle ait bildirdiği pek çok bilgiler var.

Meselâ, buyurmuşlar ki:²

لَتَفْتَحَنَّ الْقُسْطُنُطِينَ فَلَنِعْمَ الْأَمِيرُ

أَمِيرُهَا وَلَنِعْمَ الْجَيْشُ ذَلِكَ الْجَيْشُ

(حم. طب. ك. عن بشر الغنوي)

(Letüftehanne'l-kostantîniyyetü) “Kostantıniyye mutlaka, kesin olarak fetholunacaktır. (Feleni'me'l-emîri emîruhâ) Onu fetheden komutan ne güzel komutandır, (ve leni'mi'l-ceyşî zâlîke'l-ceyş) onu fetheden asker ne güzel askerdir.”

İstanbul'un fethedileceğini böyle çok önceden müjdelediği için ve o orduyu, o komutanı met-hettiği için, tâ Emevîler zamanında İstanbul'u almak için, ordular ta Şam'dan kalkmışlar, kara yoluyla, deniz yoluyla İstanbul'u fethetmeye

2 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.335, no:18977; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.38, no:1216; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.468, no:8300; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.118; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.I, s.308, no:684; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.II, s.81, no:1760; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVIII, s.34; Abdullah ibn-i Bişr el-Ganevî, babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.252, no:38462; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VI, s.323, no:10384; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVII, s.339, no:18311.

gelmişler. Yâni, aradaki yerleri bırakarak, Peygamber Efendimiz'in o methettiği kişiler biz olabilelim diye, ta İstanbul'a kadar gelmişler. Çok kesin biliyoruz bunu. Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz de, 27 kadar sahabe de burada, kabirleri bile var. Onun için çok kesin biliyoruz bu işlerin böyle olduğunu, kesinlikle biliyoruz.

Evet, işte bu sevgili Peygamberimiz'in vasfı, istikbale ait haberler de vermek. Burada da öyle haber veriyor, diyor ki:

(Sümme tazharu fîkümü's-sekretân) “Sonra sizin içinizde ey Ümmet-i Muhammed, iki çeşit sarhoşluk zahir olacak, meydana çıkacak, belirecek. İki çeşit sarhoşluk...”

Tabii biliyorsunuz, bir maddî mânâsıyla insanın aklını alan birtakım içkiler, maddeler kullanarak kaybetmesi ve dengesini kaybetmesi, düşünemez duruma gelmesi. Sarhoş, yâni içki içmiş bir insan, sarhoş olmuş. Bu maddî sarhoşluk... Bir de mânevî sarhoşluklar olabilir. Meselâ, bir insan bazen mevkiinin, makamının sarhoşu olur. Yâni, bir mevkiye gelmiştir onu hazmedemez, onun sarhoşluğu içindedir. Zenginliğinin sarhoşluğu içinde olur. Allah biraz para vermiştir, akli başından gitmiştir, ne yaptığını bilmez bir durumdadır. Yâni, sarhoşluk böyle mânevî şekilde de oluyor.

Peygamber Efendimiz burada, bu mânevi duruma işaret için böyle buyurmuş. İçinizde iki tane mânevî sarhoşluk belirecek, meydana çıkacak, evvelce olmayan. Sonra bunu açıklıyor:

(Sekretü'l-cehli, ve sekretü hubbi'l-ayşi)
“Birisi cahillik sarhoşluğu, ikincisi de hayatı çok sevmek sarhoşluğu, dünya hayatını çok sevmek sarhoşluğu.”

Şimdi, İslâm'ın olaya bakış tarzı çok önemli, çok güzel! İslâm, cahilliği bir sarhoşluk olarak görüyor. İlmi bir ayıklık, bir güzel durum olarak görüyor; bilmeyi, bilgiyi seviyor ve teşvik ediyor. Cahilliği de kötü bir şey olarak görüyor ve cahilliği bir çeşit sarhoşluk olarak görüyor. Gerçekten, sarhoş da ne yaptığını bilmez, cahil de ne yaptığını bilmez. Bir çeşit mânevî sarhoşluk oluyor cahillik.

Tabii, ümmetin içinde cahilliğin meydana gelmesi ne demek? Yâni, Allah'ın emirlerini bilmeyen insanlar durumuna gelmeleri demek. Kur'an var, Kur'an-ı Kerimi bilmiyorlar. Peygamber Efendimiz 23 yıllık peygamberlik hayatı boyunca, Ümmet-i Muhammed'e neler öğretmiş neler, her şey hakkında bilgiler var hadis kitaplarında... Ve bu güzel kitaplar dilimize de çevrilmiş, güzel açıklamaları yapılmış bu hadis-i şeriflerin; ama okuyan yok, bilen yok... Böylece Peygamber Efendimiz'in hayatı ve talimatı da bilinmemiş oluyor. Dinin emirleri ve yasakları bilinmemiş oluyor. Bu bir sarhoşluk... İşte ey Ümmet-i Muhammed, ileride sizin aranızda böyle bir durum meydana gelecek... Bir.

İkincisi: (Sekretü hubbi'l-ayşi) “Dünya hayatını yaşamanın sevgisi, o dünya hayatı sevgisi; dünyaya sımsıkı sarılmak, o hayatı çok sevmek sarhoşluğu.”

Tabii, dünya hayatını sevmek; eğlenceler, keyifler, zevkler, paralar, köşkler, zevk ü sefâlar, yiyecekler, içecekler, meşrubatlar, çalgılar, eğlenceler... Tarih boyunca bu böyle olmuştur. İnsanların bir kısmı eline imkân geçince, parası pulu olunca hemen bu tarafa kayarlar, hayatı severler, eğlenceyi severler. Lüks hayat diyelim, eğlence hayatı diyelim, keyifli hayat; bunu severler. Tabii, bu da bir insana sarhoşluk verir.

Bu zevkler, bu eğlenceler, bu keyifler, insanın dini görevlerini yapmasını, öteki insanlara karşı sorumluluklarını unutturur. İyi insan olarak yapması gereken fedakârlıkları yaptırmaz. Başkalarının haklarını çiğnettirir. Başkaları ağlarken kendisi güler. Başkalarının haklarını çatır çatır yer. Başkaları aç dururken kendisi tok yaşar.

Halbuki İslâm'da:³

لَيْسَ الْمُؤْمِنُ الَّذِي يَبِيتُ شَبَعَانًا وَجَارُهُ جَائِعٌ
إِلَى جَنْبِهِ

(ك. عن عائشة)

³ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.15, no:2166; Hz. Aişe RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.259, no:751; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.364, no:8447; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.27, no:110; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.52, no:112; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.154, no:12741; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.92, no:2699; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.225, no:3389; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.3, no:19452; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.231, no:694; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.53, no:29404, 29406, 24929; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.259, no:19338, 19350, 19647.

(*Leyse'l-mü'minü'llezî yebîtü şeb'ânen ve câruhû câiun ilâ cenbihî*) [Yanıdaki komşusu aç iken, geceyi tok olarak geçiren mü'min değildir.] Yâni, "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bu gibi ilgisizlikleri, bu duygusuzlukları, densizlikleri şiddetle reddediyor dinimiz. Peygamber Efendimiz öğretmiş.

Evet, bu sevgi insanın içinde gâye haline gelirse, İslâmî duygu ölür. İslâmî duygunun anası, ana esası, temeli ahiret inancıdır. Ve mükâfatların ahirette görüleceğidir. Bu dünya hayatında iyi insan olarak yaşamak düşünüldüğü zaman, bu gaye olarak alındığı zaman, insanın başına bazı şeyler gelebilir. Oruç tutması gerekir, açlıktır; namaz kılması gerekir, uykusunu bırakması gerekir, parasını çıkartıp hayra vermesi gerekir. O sıcacık paraların cepten çıkıp da, başkasının eline verilmesi zor gelir. Uykuyu terk etmek zor gelir, rahatı terk etmek zor gelir. Malını vermek, canını vermek büyük insanların işi...

Tabii mal ve can verilmeyince, rahat terk edilmeyince o zaman toplum gelişmez. Toplum böyle fedâkâr insanların hadsiz, hesapsız, sayısız, sonsuz fedâkârlıklarının birikmesiyle yükseliyor ve güzel eserlere sahip oluyor. Tabii böyle dünyayı seven insanlar bunu yapamıyorlar.

Ahireti sevenler, ahirette mükâfâta ereceklerini bilen insanlar, bir gül bahçesine girercesine kara toprağa girmeye râzı oluyor, şehidliğe râzı oluyor. Cepheye gidiyor, çarpışıyor, al kanlar içinde şehid düşmeyi bir gâye olarak bilebiliyor.

Demek ki, dünya sevgisi de bir sarhoşluk. Dünyayı sevip ahireti unutmak, bu da bir çeşit sarhoşluk... Bu iki şey hakim olması halinde toplumu bozar. Toplumdaki fedakârca çalışmaları kurutur.

Yâni birisi cahillik, dinin emirlerini bilmemek; Allah'ın yapın dediği şeyleri yapmamak, yasakladığı şeylere de düşmek, o çamurlara batmak... İkincisi de keyfini, zevkini, sefâsını, dünya hayrını sevmek, ahireti düşünmemek; ahireti kazanacak tedbirlere, fedâkârlıklara girişmemek. Bu ikisi, iki sarhoşluk... “İşte bunlar doğacak sizin aranızda...” diyor Peygamber Efendimiz SAS.

c. Emr-i Ma'ruf ve Cihadın Terki

O zaman, ne olacak bunlar doğunca:

وَسْتَحْوَلُونَ عَنْ ذَلِكَ فَالَا تَأْمُرُونَ بِمَعْرُوفٍ

وَلَا تَنْهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ وَلَا تُجَاهِدُونَ فِي اللَّهِ

(*Ve setuhavvelûne an zâlike*) “Bugünkü ap âşikâr, pırıl pırıl, nurlu durumunuzdan değişeceksiniz, başka bir duruma döneceksiniz ey İslâm topluluğu, ey İslâm ümmeti!” buyuruyor. (Felâ te'murûne bi-ma'rûf, ve lâ tenhevne an münker) “Hiç bir ma'rufu emretmemeye başlayacaksınız, hiç bir münkerden men etmemeye başlayacaksınız.” Yâni, şöyle bir hepsini yapmak bahis konusu değil, herhangi

bir tanesini bile yapma durumuna artık aldırmamaya başlayacaksınız. Emr-i ma'ruf yok, iyilikleri teşvik ve yaptırım için çalışmak yok; nehy-i münker yok, kötülükleri engelleme arzusu ve gayreti yok.

(Ve lâ tucâhidûne fi'llâh) Ve Allah yolunda cihad etmeyeceksiniz.” Böyle bir duruma düşecek. Bu da kötü bir durumu anlatmak için söylenmiş cümleleri Peygamber SAS Efendimiz'in.

Demek ki iyi bir toplum, iyi insanlar nasıl olacak? Emr-i ma'ruf yapacak, nehy-i münker yapacak, din için cihad edecek, mücâhid kimseler olacak. Kötü insanlar nasıl olur?.. Emr-i ma'ruf yapmaz, nehy-i münker yapmaz, Allah için çalışmaz, fî sebîli'llâh cihad etmez. Bu kötüdür, o iyi.

d. Kitap ve Sünnete Uyan Kimsenin Mükâfâtı

Şimdi, böyle bir durum olunca, tabii toplum genel yapısı itibariyle gevşedi, bozuldu, çözüldü, çürüdü, dejenere oldu, ifsat oldu. Böyle bir durumda siz gerçekleri görüyorsunuz, yüreğiniz parçalanıyor, Allah'ın emrini tutmak istiyorsunuz, imanınız kuvvetli, Allah'ın rızasını kazanmak istiyorsunuz. Ne yapacaksınız? O zaman siz kendi başınıza da olsanız, toplum bir tarafa gitse bile siz hak yolda; toplum yanlış yola gitse bile, siz her türlü meşakkate sabrederek, göğüs gererek doğru yolda devam edeceksiniz.

Sonra, buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:

الْقَائِمُونَ يَوْمَئِذٍ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ لَهُمْ أَجْرٌ
خَمْسِينَ صِدِّيقًا قَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ مِمَّنَّا أَوْ مِنْهُمْ
قَالَ بَلْ مِنْكُمْ

(حل. عن أنس؛ حل. عن معاذ)

(*El-kàimûne yevmeizin bi'l-kitâbi ve's-sünneh*)
“İşte o günde, o durumdayken Kur'an-ı Kerim'e ve Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine, kitaba ve sünnete uygun hareket eden ve onları uygulayan, onlara yapışan, sarılan insanlar, büyük mükâfâtlara nail olacaklar.” Ne kadar büyük mükâfât?.. (*Lehüm ecrun hamsîne siddîka*) “Onlara elli siddîk kulun sevabı, mükâfâtı verilecek.”

Çünkü, toplum başka yöne gitmiş, topluma muhalefet etmek zor. Toplum şaşırtmış, sapıtmış. Herkesle beraber insan yuvarlanıp gidebilir. Onlar öyle yapmıyorlar, doğru olan yolu tercih edip tutuyorlar. O zaman onlara çok büyük sevaplar veriliyor. Sıddîk sevabı veriliyor.

Sıddîk ne demek? Kimdir sıddîklerin en meşhuru?.. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'dir ki, ümmetin en faziletli ferdi idi. Peygamber Efendimiz hadis-i şerifleriyle, Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'i methetmiş. Ayet-i kerimeler inmiş hakkında, onu metheden... Kur'an-ı Kerim'de ayet-i kerimeler var Ebû Bekr-i Sıddîk'ın şânında ve onun ne kadar kıymetli kimse olduğuna dair.

Sıddîk; yâni imanı sapasağlam, Rasûlüllah'ı doğrulaması, onu tasdiki şeksiz, şüphesiz olan ve dinde çok sağlam bir durumda olan kimse demek. Elli sıddîk sevabı verilecek.

Sahabe-i kiram tabii, hayran hayran Rasûlüllah SAS Efendimiz'i dinlemişler. Sıddîkların da tabii dereceleri var. (*Kâlû*) Soruyorlar:

(*Yâ rasûla'llàh, minnâ ev minhüm*) Yâni, "Peygamber SAS Efendimiz'in asr-ı saadetindeki sıddîklardan elli sıddîk sevabı mı verilecek, yoksa onların çağındaki insanların sıddîklarından mı elli sıddîk sevabı verilecek?.." diye sordular.

Tabii, sahabe-i kiram ümmetin en yüksek tabakasıdır. Onların mânevî mertebesine hiç bir kimse ulaşamaz. (*Kâle*) Ama işte buyuruyor ki Peygamber Efendimiz, bu meraklı sahabenin bu güzel sorusu üzerine:

(*Lâ, bel minküm*) "Hayır, onlardan değil..." Tabii onlar ümmetin sonradan gelen fertleri olduğu için, dini konularda sizin mertebenize çıkabilmiş kimseler değildir. "Sizin gibi olan, sizin aranızdaki sıddîklardan elli sıddîk sevabı verilecek!" buyurdu.

Yâni, mükâfât çok büyük oluyor. Mükâfât elli sıddîk sevabı... Mühim olan, ümmetin bozulduğu zamanda Kur'an-ı Kerim'e, Peygamber Efendimiz'in sünnetine sarılıp dinin özüne uygun, tertemiz, bozulmadan, dejenere

olmadan hayatını ve faaliyetlerini Kur'an-ı Kerim'in ışığında, sünnet-i seniyyenin ışığında yapan kimse.

Tabii sevgili kardeşlerim, bu elli sıddîk sevabı çok büyük mükâfâttır. Hepimizin onu kazanmak için var gücümüzle çalışmamız, gayret göstermemiz gerekiyor. Yâni, ne yapmamız gerekiyor? Kur'an-ı Kerim'i okumamız gerekiyor. Kur'an-ı Kerim'in tefsirini okumamız gerekiyor. En güzel çalışmalarımızın, faaliyetlerimizin Kur'an üzerinde yoğunlaşması gerekiyor. Mahallemizde toplanmamız gerekiyor; derneklerimizde, vakıflarımızda Kur'an-ı Kerim'le ilgili serî toplantılar yapılması gerekiyor. Yâni bir toplantı, iki toplantı değil de halkı devamlı yetiştiren serî toplantılar... Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini, ayet ayet, aşır aşır okuyup anlatan ve halkı bilgilendiren, teşvik eden ve

Kur'an'a göre yaşamı özendiren, anlatan toplantılar yapmamız gerekiyor.

Kur'an-ı Kerim'i bilmiyoruz. Kur'an-ı Kerim'in okumasını bilmiyoruz, tefsirini bilmiyoruz, ahkâmını bilmiyoruz. Onun için tabii iyi niyetli olsak, istesek de iyi bir müslüman gibi yapamıyoruz hareketlerimizi, çok kusurlar olabiliyor halk olarak... Yâni hem Türkiye'deki halk olarak, hem de dünyanın başka yerlerindeki İslâm toplumları olarak buna büyük ihtiyacımız var. Kur'an-ı Kerim hamlesi yapmamız lâzım!.. Yeniden bir Kur'an-ı Kerim zevk ve şevki ile Kur'an-ı Kerim'e sarılmamız lâzım!..

Orta Asya'daki, tarih içinde ecdadımız İslâmî ilimlere müslüman oldukları zaman nasıl sarılmışlar?.. Arapları geçmişler birçok konularda... Dünyanın en büyük alimlerini yetiştirmişler. Hatta öyle alimler çıkmış ki, Arap dilini bile Araplardan daha iyi öğrenip, meselâ Medine'de sesleniyor Zemahşerî:

“—Ey Araplar! Gelin size atanızın dilini öğreteyim!”

Dil, lisan yâni. “Atanızın dilini öğreteyim!” diyor. En büyük hadis alimleri yetişmiş; İmam Buhârî, İmam Tirmîzî... En büyük fakihler yetişmiş; İmam Serahsî... Akâid alimleri yetişmiş; İmam Mâturîdî... Yâni imam, önder demek. Bir ilmin en önde gelen, en yüksek şahsiyetleri demek... Böyle önderler yetiştirmişiz İslâm ilimlerinde. Neden?.. Çünkü, İslâm'ın hak din olduğunu anlayınca ecdadımız, çok şevk ile sarılmışlar İslâmî ilimlere... Ve çok yüksek gayret göstermişler, çok büyük alim olmuşlar her birisi. Kur'an ilimlerinde, dini ilimlerde yüksek pâyeleri elde etmişler.

Bu şevki yeniden canlandırmamız lâzım! Bu ateşi, bu meş'aleyi yeniden yakmamız lâzım ve bu meş'alenin alevleri tâ semâya kadar yükselmeli, ışıl ışıl her tarafı aydınlatmalı!.. Bir Kur'an-ı Kerim hamlesine topluca ve fert olarak girişmemiz gerekiyor. Tabii topluca böyle bir hamleye girişmeyi beklemeden, sizin bu günden itibaren Kur'an-ı Kerim'e sarılıp, Kur'an-ı Kerim'le ilgili çalışmalarınızı çoğaltmanızı tavsiye ederim; bir...

İkincisi: Peygamber SAS Efendimiz'in hadis-i şeriflerine çok büyük değer verip, o hadis-i şeriflerden her gün okuyup, çok güzel açıklamaları yazılmış olan kıymetli hadis kitaplarını, şerhlerini – şerh diyoruz açıklamalara– okuyarak, Peygamber Efendimiz'in sünneti hakkında da çok sağlam bilgilere erişmemiz lâzım! Hem o sünnet-i seniyyedeki, hadis-i şeriflerdeki; hem de Kur'an-ı Kerim'deki bilgileri içimize iyice sindirip, kitaba ve sünnete tam uygun, onları tutan, onları destekleyen, onları hayatına rehber ve önder edinmiş insanlar olarak yaşamamız gerekiyor.

İşte böyle yaptığımız zaman, kitap ve sünnete sarılıp, onunla kâim olduğumuz zaman, onunla yaşadığımız zaman, her birimiz elli siddîk sevabı alabileceğiz. Peygamber Efendimiz SAS, bu açıkladığım Muaz RA'dan rivayet edilmiş olan hadis-i şerifte bunu müjdeliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemize aşk ve şevk versin, sıhhat, afiyet versin, kalp temizliği versin, akıl berraklığı versin... Dinimizi böyle aşk ile, şevk ile, canla, başla yeniden ele alıp, okuyup, öğrenip, takvâ yolunu tercih ederek, hayatımızı yeniden tanzim ederek böyle yaşamayı Allah cümlemize nasib eylesin...

Rızasına ermeyi, bu çalışmalarla sevdiği, râzı olduğu bir kul durumuna ulaşmayı nasib eylesin... Ömrümüzü sıhhat, âfiyet

içinde, ecirli, sevaplı, faydalı, hayırlı tarzda geçirip, huzuruna sevdiği, râzı olduğu, yüzü ak, alını açık kullar olarak varmamızı nasib eylesin... Ve cümlelerinizi, cümlemizi, sevdiğimiz yakınlarımızla, büyüklerimizle, babalarımız, evlatlarımız, dostlarımızla beraber sevgili Akra dinleyicilerim, cennetiyle, cemâliyle müşerref eylesin...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

11. 11. 1994 - AKRA

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü